

TOTS PODEM OPINAR

SOBRE LA LLENGUA

CONSELL MUNICIPAL DE LA LLENGUA DE BENAVERRI

Se celebrarà la primera sessió participativa del Consell Municipal de la Llengua

<u>DIA</u>	<u>HORA</u>	<u>LLOC</u>
10 d'agost de 2004	21:30	Casa de Cultura
Tota la gent del municipi hi pot assistir i intervindre		

Se debatrà esta declaració de principis. La versió definitiva serà elevada al ple municipal perquè, si ho estima convenient, pugui aprovar-la.

- El castellà, l'aragonès i el català són les llengües pròpies d'Aragó. En el cas de Benavarrí, s'usa habitualment el català, que en la seua variant ribagorçana és la llengua pròpia tradicional del conjunt del municipi, i el castellà, així com altres llengües esporàdicament sobrevingudes.
- L'Ajuntament, assessorat pel Consell Municipal de la Llengua, adoptarà les mesures necessàries per a conservar viu el català ribagorçà, part irrenunciable i columna vertebral del nostre patrimoni cultural, i per a fomentar-ne l'ús. Conservació i foment són les dos ferramentes imprescindibles perquè el nostre català sobrevisca dignament.
- La manera d'aconseguir que el català ribagorçà de Benavarrí i a Benavarrí sobrevisca passa perquè arribe a ser una llengua plenament normal i prestigiada en la comunicació ciutadana. Açò demana necessàriament superar els prejudicis que han fet que el castellà siga l'única llengua de cultura, exclusiva de la comunicació formal o alta, mentre que el català malviu reservat als usos informals o baixos, com a llengua col·loquial (i, a camins, vulgar).
- A causa dels grans canvis culturals i socials de la nostra època, esta situació, tècnicament coneguda com a *bilingüisme diglòssic*, està evolucionant cap a un *bilingüisme substitutiu*, en el qual la llengua formal (el castellà) va ocupant progressivament l'espai que corresponia tradicionalment al català, que va reculant dia a dia.
- En una situació plenament democràtica, cal que els ciutadans i ciutadanes puguen triar lliurement la llengua que volen utilitzar en totes les situacions, com a mínim sense la pressió d'eixos prejudicis endèmics, impropis d'una societat moderna.
- Cal emprendre, per tant, una línia transformadora en el següent sentit: pregonos en doble versió, butlletí municipal en notícies en català ribagorçà i la resta en català o castellà segons la tria dels autors, cartells en presència del català, indicadors del tauló d'anuncis en doble versió...
- Per als usos formals escrits del català, se fomentarà la versió ribagorçana del català estàndard. Per als usos formals orals del català, se fomentarà tant la utilització del català ribagorçà estandarditzat com la dels parlars catalans locals no estandarditzats. Això no implicarà deixar totalment de banda altres variants socialment importants, com ara el català estàndard general o el català estàndard nord-occidental.

Escrits diversos

AMO:

I a més te diré una cosa:
han intentat donar vida
al català d'este lloc,
cosa que algunos critican.
Això s'ha de criticar?
Pensa, Medardo, una mica.
O no veus que menos gent
el parla de dia en dia?
Què farem d'ací a pocs ans?,
Pastorada traducida?

Pastorada, juny de 2004

Si n'ya tan pocs joves avui en dia que parlen o compreguen el bretó és perquè la transmissió d'una generació a l'altra ha sigut interrompuda. Els iaies només parlaven bretó, els pares han sigut o són bilingües francès-bretó i els fills són monolingües en fran-cès i no coneixen el bretó.

Fañch Broudic, *Història de la llengua bretona*, 1999

La diglosia implica una evaluació de dos llengües en terminos de rango social: lengua A (o "alta") y lengua B (o "baja") a las que se asigna diferentes funciones. La lengua A será la que se utilice en los actos públicos, en los contactos comerciales, en la enseñanza, en los grandes medios de comunicación y en la rotulación de los espacios urbanos; mientras que la lengua B quedará relegada al ámbito de las relaciones familiares, de los festivales folklóricos y, con algo de suerte, tendrá alguna presencia en las emisoras y revistas locales.

Jesús Tusón, *Lingüística: una introducción al estudio del lenguaje*, 1984

Què és el Consell Municipal de la Llengua?

És un consell sectorial que el ple de l'Ajuntament de Benavarri va crear el dia 1 d'abril de 2004. La finalitat d'este consell és formular propostes i emetre informes sobre el foment i l'ús de la llengua peculiar del nostre municipi i zona geogràfica pròxima en les seues diferents variants. Les propostes han de passar després al ple perquè les approve, si així li pareix convenient.

Qui són els membres del Consell?

El Consell, després dels tràmits legals corresponents, va poder constituir-se el passat 15 de juliol. Està format per onze membres permanents: 2 representants de la CHA (José Antonio Bergua i José Antonio Pueyo), 2 representants del PAR (Francisco Cambra i Antonio Serrado), 2 representants del PSOE (Jordi Piqué, que presideix el Consell, i Manel Riu), 2 representants de les associacions del municipi (Mari Carmen Bergua i Joaquín Gracia), un representant dels llocs agregats (José Antonio Almuzara), un representant del Centre d'Estudis Ribagorçans (Ramon Sistac) i la mestra de català del col·legi de Benavarri (Maria Luisa Giral). Cal l'acord d'un mínim de set membres del Consell perquè una proposta pugui ser presentada al ple de l'Ajuntament.

Com poden participar els habitants del municipi en l'elaboració de les propostes del Consell?

De tres maneres:

1. Comunicant a algun membre del Consell totes les idees que se vulga perquè les faiga arribar als altres membres del Consell.
2. Demanant al President (Jordi Piqué) poder assistir a alguna sessió ordinària o extraordinària del Consell.
3. Assistint a les sessions participatives del Consell, que se comunicaran a través de Ràdio Benabarre i dels taulons d'anuncis. En estes sessions tots els habitants del municipi tenen dret a parlar.

La decisió final sobre quines propostes se faran arribar al ple de l'Ajuntament correspon sempre als onze membres permanents, però tots ells han manifestat la seua voluntat de ser receptius en les inquietuds de la gent.

Quan i on se celebrarà la primera sessió participativa?

Com ja s'ha dit, dimarts 10 d'agost de 2004, a les 21:30, a la Casa de Cultura de Benavarri.

A les sessions participatives també se podrà discrepar dels criteris lingüístics del Consell i de l'Ajuntament?

No solament se podrà discrepar, sinó que eixes sessions han de ser el lloc privilegiat per a expressar discrepàncies i conformitats. De res val estar d'acord o en desacord si això no se diu en el moment en què els membres del Consell ho poden escoltar.

Escrits diversos

Es pot constatar una clara gradació en la disminució de l'ús del benavarrès relacionada amb la variable edat. Així, mentre que per als parlants de més de 60 anys, el benavarrès és la llengua d'ús habitual a 8 de cada 10 ca-sos, per als informants de menys de 30 anys, aquest per-centatge es redueix pràcticament a la meitat.

Rafael Marín, *Una anàlisi de la situació sociolingüística a Benabarre, 1995*

Pocos se extrañan de que haya sociedades, agrupaciones, instituciones e incluso partidos políticos ecologistas que batallen nacional e internacionalmente para proteger las especies animales en peligro. Pero la amenaza sobre las lenguas minoritarias es muchísimo mayor y afecta directamente a nuestra especie. ¿Cómo es posible que la reacción ante esta pérdida sea comparativamente mucho más pequeña, si es que existe?

Juan Carlos Moreno, *La dignidad e igualdad de las lenguas, 2000*

Els uns aconsellen: ¿Per què no deixeu de parlar d'una vegada per sempre en català? [...]; i els altres: ¿Per què no us separeu de l'Aragó i torneu a Catalunya? En ambdós casos el problema s'hauria solucionat. O potser no. En tot cas hi ha un tercer camí. [...] És el que diu que "parlar català és la nostra manera d'ésser aragonesos", frase inspirada en Joan Fuster i que és la base de gran part dels moviments de dignificació del Català a la Franja des de l'Aragó mateix en aquests darrers trenta anys.

Artur Quintana, *Pròleg a Franja, frontera i llengua de J.L. Espluga i A. Capdevila, 1995*